

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Романова О.В.

*кандидат політичних наук, доцент,
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова*

ФІНЛЯНДІЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ «ПІВНІЧНОГО ВИМІРУ»

Поняття «Північний вимір» було вперше офіційно озвучено в рамках ЄС на Люксембурзькому засіданні Європейської ради в грудні 1997 року. У грудні 1998 року Європейська Рада у Відні прийняла доповідь про Північний вимір політиці ЄС. На Кельнському засіданні Європейської ради в червні 1999 року, в період головування Німеччини в ЄС, були прийняті загальні політичні напрямки для Північного виміру.

У період головування Фінляндії в ЄС, в листопаді 1999 року, в Гельсінкі відбулася перша конференція міністрів закордонних справ по Північному виміру, де розглядалися конкретні питання змісту Північного виміру. На цю зустріч були запрошені не тільки члени ЄС, а й країни-партнери – Норвегія, Ісландія, Росія, Естонія, Литва, Латвія. У грудні на засіданні Європейської Ради в Гельсінкі Європейської комісії було дано завдання підготувати план дій по Північному виміру. 19 червня 2000 року, в Фейрі, в період головування Португалії, на засіданні Європейської ради було прийнято пропозицію Європейської комісії про План дій Північного виміру, в зв'язку з чим Північний вимір стало частиною політики зовнішніх відносин та транскордонної політики ЄС. У висновках засідання підкреслювалися області втілення Плану дій в життя: рішення проблем екології, ядерна безпека, боротьба з організованою злочинністю. Цей план був складений генеральним директором комісії із зовнішніх відносин і стосувався не тільки внутрішніх питань, але також і цілей і пріоритетів, для здійснення яких необхідна згода країн-партнерів, тобто Естонії, Латвії, Литви, Польщі та Росії [1].

Перший план дій Північного виміру складався з декількох секторів і включав в себе енергетику, транспорт, телекомунікації, навколишнє середовище і природні ресурси, здоров'я, торгівлю та інвестиції, людські ресурси та дослідження, внутрішні справи і юстицію, транскордонне співробітництво. Цей план дій визначив завдання і дії за даними секторам на 2000-2003 роки і складався з двох частин.

Другий план дій Північного виміру на 2004-2006 роки було прийнято Європейською Радою в жовтні 2003 року в Брюсселі. Робота по підготовці нового плану дій проводилася як в країнах-членах, так і в регіональних радах. Новий план дій відрізняється широтою і наявністю безлічі секторів. У ньому були визначені п'ять пріоритетних секторів: економіка, людські ресурси,

екологія, транскордонне співробітництво, внутрішні справи та юстиція. Крім того, визначено основні напрямки по секторам. Географічними зонами плану дій, які вимагають особливої уваги були названі арктичні території. У програму були внесені положення про механізми регулярного моніторингу та аналізу – наради на рівні міністрів або посадових осіб. Нововведенням другого плану дій стало включення в нього партнерств в різних областях, як форми співпраці з Північного виміру. Це були Природоохоронне партнерство Північного виміру, створене в 2001 році з ініціативи Фінляндії, і Партнерство по громадській охороні здоров'я і соціальному добробуту, створене в 2003 році [2].

Центральною ідеєю Природоохоронного партнерства було об'єднання ресурсів ЄС, його країн-членів, інших країн і фінансових інститутів для реалізації спільно схвалених проектів. З іншого боку, важливим є співробітництво між приватним і публічним секторами або, як його прийнято називати, приватно-державне партнерство. Для управління Природоохоронним партнерством були створені Керівна група і Асамблея донорів. Керівна група складається з представників фінансових інститутів, Європейської комісії та країн-донорів. Вона визначає пріоритетність проектів і розпоряджається фондом. Асамблея визначає стратегічні напрямки, і в нього входять всі країни-учасниці Партнерства. У фінансуванні проектів Природоохоронного партнерства Північного виміру беруть участь всі країни-партнери, Європейська комісія та міжнародні фінансові інститути, з числа яких, поряд з Європейським банком реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк і Північний інвестиційний банк займають центральне місце в діяльності з розвитку Природоохоронного партнерства.

Для надання підтримки природоохоронних партнерству в 2002 році був створений фонд, капітал якого станом на весну 2006 року становить приблизно 225 млн. Євро і яким розпоряджається Європейський банк реконструкції і розвитку. Ресурси фонду на дві третини призначені для проектів ядерної безпеки, а одна третина – для екологічних проектів. Фінляндія направила два млн. Євро на розвиток проектів, пов'язаних з ядерними відходами, і 10 млн. Євро на інші екологічні проекти [3].

Для партнерської діяльності в екологічній сфері був заснований фонд, що складається з двох частин: «екологічного вікна» і «ядерного вікна». Партнерство в громадській охороні здоров'я і соціальному добробуті було засновано в 2003 році, але фонд поки не створено, а було прийнято рішення фінансувати проекти кожен окремо.

Проекти фінансувалися з Фонду ядерної безпеки розпорядником якого є Європейський банк реконструкції та розвитку, за програмами ЄС Тасіс і Фаре, а також з національних ресурсів безлічі країн. Проекти включали вивчення умов безпеки на атомному виробництві та постачання засобів безпеки.

Фінансування проектів Північного виміру здійснюється з коштів Європейського союзу, окремих країн, міжнародних фінансових інститутів і приватного сектора. Зазвичай при фінансуванні проектів основна частина коштів надається у формі позик і невелика частина – на безоплатній основі.

Фінляндія здійснює фінансування проектів по Північному виміру з асигнувань на співпрацю суміжних регіонів і через загальний бюджет ЄС. Фінансуються Фінляндією двосторонні проекти співпраці суміжних регіонів, особливо в сферах екології, соціальних питань та охорони здоров'я, допомагають в досягненні цілей Північного виміру.

Північний вимір діє в якості основи при підготовці рішень ЄС в сфері фінансування та проектів. Рішення в області фінансування, прийняті міжнародними фінансовими інститутами, базуються на їхніх власних принципах діяльності та інвестиційних передумови.

Список використаних джерел:

1. Kaisa Korhonen. Ehdotus Pohjolan liittovaltiosta: Valitut ajatukset pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseksi // The Finnish Institute of International Affairs. November 2010. – Режим доступу: http://www.fiia.fi/en/publication/150/ehdotus_pohjolan_liittovaltiosta/.
2. Katie Verlin Laatikainen. Norden's eclipse: the impact of Europe's Common Foreign and Security Policy on Nordic cooperation in the United Nations. – Режим доступу: <http://aei.pitt.edu/7273/1/Laatikainen.pdf>.
3. Dave Denti. Norden and the EU: a long-term approach. – Режим доступу: http://coleurop.academia.edu/DavideDenti/Papers/375996/Norden_and_the_EU_a_long_term_approach.

Феденко О.В.

*кандидат політичних наук, доцент, професор,
Національна академія сухопутних військ*

ПОДІЇ В УКРАЇНІ ЯК ПРИКЛАД ЗМІСТУ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Сучасною об'єктивною реальністю стає глобалізація як багатомірна міжнародна інтеграція, що охоплює економічну, інформаційну, воєнно-політичну, правову, екологічну, культурно-гуманітарну та інші сфери. Різке збільшення різновидів зв'язків між об'єктами і суб'єктами системи світоустрою, що складається, знижує ступінь контролю над процесами виробництва і споживання зі сторони державних органів і веде до появи якісно нових керуючих структур, які не асоціюють себе з конкретними країнами.

Тому в даний час традиційні погляди на військові конфлікти також зазнають якісних змін. По-перше, війна і збройний конфлікт розглядатимуться в ширшому спектрі форм протиборства. На перший план виходять інформаційна, політико-дипломатична, економічна форми боротьби. Війни і локальні конфлікти кінця ХХ – початку ХХІ століття наочно підтверджують тенденцію зростання ролі цих «небойових» форм протиборства. По-друге, не дивлячись на зростання ролі невоєнних засобів і форм боротьби, зберігається значення військової сили. І по-третє, спостерігається трансформація політичних і стратегічних цілей військових конфліктів, а також способів їх досягнення. Метою військового конфлікту, як правило, є примушення протилежної сторони до ухвалення політичних і економічних умов, які витікають з інтересів агресора [1].